

CP03B2+S Original

ఎరుకలలచ్చిమి

గేయ సంపుటి

621127

1827
4c

ఎరుకల లచ్చిమి

ఏత్తండి జెండా

నాయకుడు పండ్లంగి

తెలుగునాటి గునకం

పోస్తు జివాన్

894.8271

S 94

కొప్పరపు సుబ్బారావు

Blank page

5-6-66
CP03B 275

ఎరుకల లచ్చిమి ★ ★ ★

(తెలంగాణ దురంతాల్లో ఒక పుట్టం)

ఈ సంపుటిలో

ఎరుకల లచ్చిమి

ఎత్తండి జెండా

నాయకుడు పండ్రంగి

తెలుగు నాటి శునకం

పోస్తు జవాన్

రచయితయొక్క ఇతరములు

- రోషనారా
- సూర్యహాస్
- నేటి నటుడు వగైరా
- తారా శశాంకం
- శాస్త్ర దాన్యం

డి మోడరన్ పబ్లిషర్సు : తె నా లి .

ఎ రు క ల ల చ్చి మి
(గే య న ం పు టి)

ర చ యిత :

కొప్పరపు సుబ్బారావు

ప్రకాశకులు:

డి మోడరన్ పబ్లిషర్స్:

తె నా లి .

నర్వస్వామ్యములు
రచయితవి:

ప్రకాశకులు:

డి మోడరన్ పబ్లిషర్స్,
తె నా లి

ముద్రణ :

యూనివర్సల్ ప్రింటర్స్,
బెజవాడ

ప్రధానముద్రణ :

సెప్టెంబరు 1947

మూల్యం :

ఓక రూపాయి

తొలి పలుకు

ధనవంతుడికి ఆదాయపు పన్నుతోనూ, దరిద్రుడికి ఆకలిమంట
తోనూ, మధ్యతరగతికి కుటుంబ జంబాలంతోనూ, ఉబును
పోని ఉణుం ఒక్కటైనా కనిపించడం లేదు.

కరువు వచ్చింది. చీకటిబజార్లు పెంపొందాయి. జీవితావస
రాలకు కావలసిన ముఖ్య పదార్థాలన్నీ బ్లాక్ మార్కెట్టులోకి
అదృశ్యమైనాయి 'ఉబునుపోకపోవడం' అనబడే ఆత్యవసర
పదార్థంకూడా అదృశ్యమైంది !

ఏమీ ఉబును పోకపోతే ఎ.రి గోళ్లను వాడు గిల్లుకుంటూ
కూర్చుంటాడు. ఇది ఆనాగరకలక్షణం, అసభ్యవ్యవహారం
అని అంటారు కొందరు దీనికి. రచయిత లందరి తరపునా మా
అసమ్మతిని తీవ్రంగా ప్రకటిస్తున్నాం.

'ఉబును పోకపోవడం' రచయితల సర్వదుంభాలా యీనాం!
'గోళ్లు కొరుక్కుంటూ కూర్చోవడం' రచయితల జన్మహక్కు!
లేకపోతే, గాలిని ఎలాపోగుచేస్తాడు? ఆ గాలితో దారాల్ని
ఎలా పేస్తాడు? ఆ దారాల్ని పడుగు పేకలుగా ఎలా సవ
రిస్తాడు? అందాల చావులు ఎలా తయారవుతయ్?

తన 'ఉబునుపోక' హక్కును ఈ రచయిత దుర్వినియోగం
చేయలేదనే విషయాన్ని, పాఠకులు అంగీకరిస్తారని విశ్వ
సిస్తున్నాను.

బె జ వా డ

కొప్పరపు సుబ్బారావు

15-8-47

సూ చి క

విశుకల లచ్చిమి

పుట

11

విత్తండి జెందా

33

నాయకుడు పండ్రింగి

35

తెలుగునాటి శునకం

42

పోస్తు జవాబు

45

ఎ రు క ల ల చ్చి మి ★ ★ ★

తెలంగాణ దుశంతాలలో ఒక ఘట్టం

తె ల ం గా ణా లో

దశదిశలా

దగ దగలు నింపుతున్న.

విప్లవ జ్యోతికి ...

అం జ లి

కథయొక్క కథ :

వందలకొద్దీ కాండిశీకులు నైజాంనుంచి మా బెజవాడకు వచ్చాడు. వాళ్ళలో ఒక ఎరుకలవాడు బెజవాడలో రికాలాగతూ పొట్ట బోసుకుంటు వ్వాడు. ఒకరాత్రి వాని రిక్నాలో ఎక్కడం సంభవించింది నాకు.

ఎక్కింది మొదలు ఆ రిక్నా నన్ను ఎత్తికుదెయ్యడం మొదలుపెట్టింది. ఒక చక్రం ఎగుడు - ఒక చక్రం దిగుడు. భరించడం కష్టమైంది. 'అవతా! చెఫవ రిక్నా నీవూనూ!' అన్నా.

ఆగమండా అలాగే పోతూవుంది రిక్నా. కోపం వచ్చింది నాకు.

తెర యెంతనేపటికీ లేవనప్పుడు నాటక హాల్లో ఆ దురదృష్ట శ్రేష్ఠులు తమ కుర్చీలను వంచేస్తారో అలాగే తన్నలూ గుద్దులూ మోచేతి కున్నలూ ఆ రిక్నామీద కురిపించా.

నా ధాటీ పనిచేసింది. రోడ్డు పక్కగా రిక్నా అగింది చెమట కుడుచుకుంటూ వాడు నాకేసి తిరిగి, చుగచురా చూశాడు కాని, నా మొహం ఎందుకో వాడికి నవ్వు పుట్టించింది.

“దొరా! ఈ రేగిసెట్టు నూసిన్వ?”

ఆ రోడ్డుమీద రోజుకు ఇరవై సార్లయినా పోతూవస్తూ వుంటాను. కాని ఆ రేగిసెట్టును ఎన్నడూ గమనించలేను

“దొరా! ఇలాంటి రేగుసెట్టుకిందే మా దేశంలో వొక కథ జరిగింది. సెప్టాగాని యింటవ?”

అవి రిజాన్ పండుగదినాలు మా మనిసిపల్ మార్కెట్టుమీద వున్న సైరన్, తెల్లవాడ జామున నాలుగింటికే కూస్తూవుంటుంది. ఆ కూత వినకడింది. అప్పటికి ముగిసింది ఆ కథా శ్రవణం.

నన్ను ఇంటికి చేర్చాడు. ఈ గేయం ముగించేదాకా నిద్రపట్టలేదు.

12—8—47

బె జ వా డ

కొప్పగపు సుబ్బారావు

విసరయ్యా ! ఓ తెలుగు తండ్రులారా !

విసరమ్మా ! ఓ తెలుగు తల్లులారా !

వింత వింతా కథ

వీరలచ్చిమి కథ

తలుచుకుంటే వొళ్లు

జలదరించే కథ

మన తెలంగాణలో తెలుగువీరుల కథ !

ఎ రు క ల ల చ్చి మి ★ ★ ★

(తెలంగాణ దురంతాల్లో ఒక ఘట్టం)

రెక్కలు వెనక్కి విరిచారు
రేగిచెట్టుకే కట్టారు
చఢీల్ చఢీల్మన కొరడాదెబ్బలు
కొడుతూ గూండా లరిచారు

“బోలో రండీ ! బోలో జల్దీ !
పోలిగాణ్ణి యెక్కడ దాచావు ?
నిజంచెప్పితే నిన్ను విడుస్తాం
లేదా ఈ చెట్టుకు బలియిస్తాం ! ”

ఇరవైరెండేళ్ల పదుచు లచ్చిమి
 ఎరుకలనాగులు కుమార్తె లచ్చిమి
 భూలోక మహానుందరి లచ్చిమి
 పోలిగాడి హృదయేశ్వరి లచ్చిమి

“బోలో రండి ! బోలో జల్దీ !
 పోలిగాణ్ణి యెక్కడ దాచావు ?
 నిజంచెప్పితే నిన్నువిడుస్తాం
 లేదా యీచెప్పుకు బలియిస్తాం ”

తాగేతాగే నీడను విడిచి
 తరలిపోవాలి బెబ్బులులై నా !
 పోలిగాడిపేరు చెప్పితే చాల్
 భూతధాత్రి కంపిస్తుంది

విష్ణుచక్ర మొకవేళ తప్పినా
 తప్పదుగురి పోలిగాడి బరిసె !
 విడుచుగాక యముడే గూండాలను
 విడువదుసుమి పోలిగాడి కత్తి !

పగటివేళ యెక్కడ ఉంటాడో
పరమాత్మకు లచ్చిమిక్కి యెరుక !
ఎప్పుడు వస్తాడో నిశ్చయమున
ఎక్కడి గూండా కక్కడె గోరీ !

దోపిస్తేనా దొమ్మిలేనా
దాదులు గృహదహనాలేనా !
పాపల వృద్ధుల నరుకుటయేనా
పడుచులను జలాత్కరించుటేనా !

కటికీకసాయీ గూండామూకల
ఘాతుకచర్యల కెదురెవరు ?
భూతధాత్రి కంపింపగజేసే
పోలిగాడు ఒక్కడు దక్క ?

ఇరవై యొక్కరు ఏకలవ్యులన
ఇరవై యొక్కరు ఎరుకనాయకులు
ఇరవై యొక్కటి విల్లంబులతో
ఇరవై యొక్కటి బాతేలులతో

'హర్ హర్' నాదభయంకరధ్వనులు
 అంబరవీధులు చిల్లులుపడగా
 ఎవ్వడువస్తుందో నిశీధమున
 ఎరుకల పోలయ్య ముతా !
 ఎక్కడబద్మాష్ అక్కడే హరహర !
 ఎక్కడిగూండా కక్కడే గోరీ !

“పోలిగాణ్ణి పట్టియిచ్చుచారికి
 నాలుగువందల రూకలు బహుమతి”
 అంటూ పల్లెల వాడల పురముల
 చాటింపించెను సర్కారు

నాలుగువందల రూకలకోసం
 పోలిగాణ్ణి పట్టియిచ్చు అధముడు
 మచ్చుకైన కానగరాడాయెను
 మా న్యతేలంగాణములో

ఐననేమి ?

బేరా ! సృష్టితరు !

తెల్లని వెలుగుల నల్లని నీడలు !
కడలి కడుపులోపల బడబాగ్ని !

చల్లనివానలు కురిసే మబ్బులు
సన్యసమృద్ధిని కూర్చే మబ్బులు
పెళపెళాళ్ళటుల పిడుగులు కరియ వె !

ప్రజాసేనకులు పుట్టిన నేలను
ప్రజామారకులు పుట్టుచునుండురు;
వీరులు ధీరులు పుట్టినగడ్డను
పిరికిపందలును పుట్టుచు నుండురు

భూలోకమహానుందరి లచ్చిని
మోహించి విఫలుడై న జాగీర్దార్
ఉన్నాడొక్కడు ఉర్వీభరముగ
హనిపేరు ?— ఛీ ! మహాపాతకుడు !

అధికారమదజ్వర వీడితుడు
విశ్వరూపుకైపున కన్నుగానడు
ప్రజలరక్తమును పీల్చి బలిశాడు

ప్రతిమానవతిని సిగ్గుతీశాడు

వానిపేరు ?- చీ ! ద్విపాదపశువు !

రమ్మంటేచాల్ గడగడవణకుచు

రమణులు మానము లర్పించాలి !

తెమ్మంటేచాల్ అంజలిఘటించి

పౌరులు సర్వస్వము నివ్వాలి !

“ఎరుకలదానికి ఇంతగర్వమా ?

హీనకులమునకు ఇంతకావరము ?

జాగీర్దారును ధిక్కరించుటా !

జగత్తు మరిచిందా నా ధాక్షిణ్యము ? ”

పామునోలె పగపట్టాడు

పరమతుచ్చు డాజాగీర్దారు

ఆ లచ్చిని సాధించుట కోసం

లచ్చిప్రియుని సాధించుట కోసం

నాలుగు వడల రూకల కోసం

నైజాం నర్కారు మెప్పుకోసం

ఆత్మజాతిమత సంఘశ్రేయము
న్యాయము ధర్మము మానవత్వము
విస్మరించి, నలుగురు గూండాలను
వెంటబెట్టుకొని బయలు దేరాడు

ఊరుపక్కనే వున్నది గూడెం
లచ్చిమి వుండే యెరుకల గూడెం

గోగుపూలతో కొప్పు ముడిచింది
గోగళనుల కాటుక దిద్దింది
పాలపూసపేరులు దాల్చింది
ఫాలమున బొట్టు నవరించింది
ప్రియుని కోనమై నండిత బువ్వను
వెదురుబుట్టలో మూట కట్టింది
బయలుదేరింది యెరుకల లచ్చిమి
ప్రియుడుండే ఆ దూరపు కొండకు !

రాబోయే కీడుల క్రీసీడలు
కాబోయే చర్యల చెడుజాడలు

నూచించే అపశకునము లుండుట
సత్యమొ ! లేక అసత్యంబో !

గడపదాటి అడుగిడెనో లేదో !
గుడిసెప్రక్క వుండే ఒక ముసిలి, పు
టుక్కున తుమ్మగ ఆలించింది !

గూటిలోని గువ్వపిట్టలో యన
గుండెలు గుబగుబ లాడాయి
మెండుగ చెమటలు పోశాయి
వడవడ వణికే చేతివ్రేళ్ళతో
పెటచాటు తాళిబొట్టు నొకపరి
పై కతీసి కళ్ళ కద్దుకుంది

ఇంతలోన.....జౌరా ! దారుణవిధి !
ఎరుకలగూడెము ఎనిమిది దిక్కులు
ప్రతిధ్వనించెను కేకలతో

“లచ్చిమి యెక్కడ ? పకడో ! పకడో !
లచ్చిమి యెక్కడ ? మారో ! మారో !”

భీకర భౌభౌ నినాదములతో
వేటకుక్కలే తరుముకురాగా
లంఘించే ఆ లేడిపిల్లవలె
లచ్చిమి పరుగెత్తింది

“లచ్చిమి యెక్కడ? పకడో! పకడో!
లచ్చిమి యెక్కడ? మార్కో! మార్కో!”

ముందు లచ్చి, వెనకనె ఆ గూండాల్
ముందు మయూరము, వెనక కిరాతులు
ముందు పూ రెమ్మ, వెనక సుడిగాలి
ముందు కరుణ, వెనకనె భీభత్సము!

జరుగనున్న ఆ ఘాతుక చర్యను
దురిత దారుణ ప్రచండ చర్యను
చూడ నిచ్చగించక కాబోలును
సూర్యదేవు డస్తమించె రయమున!

తన నరసంతాన పశుత్వము గని
ధరణియెల్ల సిగ్గు జెందునో యని

ప్రకృతి, విశ్వ నాటక రంగముపై
పరచె కటికి చీకట్ల తేర !

ఎక్కడ గూండా లెక్కడ యాడుది !
ఎంతసేపు ఆ పందెము పరుగు ?

గూండాల్ నలుగురు, జాగీర్దారూ,
గుడ్డలు కిక్కిరి లచ్చి నోటిలో
గట్టిగ కట్టిరి కరచరణమ్ములు
గుట్టుగ మోసిరి జాగీర్ కోటకు

గూండాలను గుమ్మముకడ నిలిపి
“ఒక్కగడియ నే నేకాంతముగా
లచ్చిని న్యాయవిచారణ చేస్తా
ఇక్కడె వుండండి మీ” రటంచును
ఈడ్చుకుపోయె హవేలికి లచ్చిని

అనంత కాలపు టాయుష్యములో
అంతరించె పదిగడియల కాలము

ఆ పది గడియలు లచ్చిమి సాలిక
పది దీర్ఘ యుగాలై పరిణమించె :

ఆ హా వేలిలో ఆ నరకములో
ఆ మదననుదోన్మత్తుడు చేసిన
అత్యాచారపు బాధుణ వివరము
లెన్నో యెన్నో ఏమని చెప్పుదు !

సామదానముల సాధింపలేక
కొట్టిన దెబ్బలు పెట్టిన బాధలు
తన్నిన తన్నులు పొడిచిన పోట్లు
ఎన్నో యెన్నో యేమని చెప్పుదు !
ఎంత బలాత్కృతి నెంత పశుత్వము
నన్నివిధముల ప్రయోగించినా
ఏమాయెను ?.....

విషండి ! విషండి ! కులసతులారా !

విషండి ! భారత గృహిణులారా !

స్త్రీల కులానికి సిగ్గు ఘటించే

మగువల జాతికి మచ్చ ఘటించే

బలాత్కర్తలకు శిరస్సు వంచే

పిరికేగుండె కాగు కాదు లచ్చిమి !

ఏచూయెను ఏచూయెను తదుపరి ?

ఏచూయెను పదిగడియల తదుపరి ?

భాంజారము లూటీ నేయుటకై

బహుభాగుల యత్నించిన చోరుడు

ఫలములేక, కసిశీకక, చివరకు

తలుపుల గోడల నుమిసిన రీతిగ

అడుగడుగున కొక తన్ను తన్నుతూ

ఆ నేలపైన పొరలాడించుచు

గుమ్మముదాకా యీడ్చుకు తెచ్చి

గూండా దరికి జేర్చినాడు

సిగ్గు లేని ఆ జాగీర్దారుడు

చివరనారి యత్నము కాబోలుచు !

పడియున్న లచ్చి చెవిలో ఇట్లనె

“ఇప్పటికైనా మించి పోలేను

పోలిగాడి జాడ నెరుగ వీవని

బొంకుతాను ! శిక్షను తప్పిస్తా !

ఈ గూండాలకు లంచము లిస్తా
 ఇండ్లకు పొండ్లని పంపిస్తా
 ఏ హానియు రానండా చూస్తా
 ఇక నైనా తీర్చుము నాకోరిక !”

అలసి సొలసి పడియుండిన లచ్చిమి
 అల్లన కన్నులు తెరిచింది
 ఆ కేరాలకుని అట్టే చూచి
 కేకరించి ఉమిసింది నేలపై

రెండు వందలైండ్ల వయసు కలిగిన
 గేగిచె ట్టాకటి వుంది కోటలో
 ఆ రేగును గూండాలకు చూపి
 అన్నా డిప్లూ జాగీర్దారుడు
 “ఇదిగో లచ్చిమి ! అదుగో రేగు !
 ఇక మీయిష్టం ! ఇక మీయిష్టం !” .

రెక్కలు వెనక్కి విరిచారు
 రేగిచెట్టుకే కట్టారు

చఢీల్ చఢీల్ మన కొరడా దెబ్బలు
కొడుతూ గూండా లరిచాడు

“బోలో రండీ ! బోలో జల్దీ !
పోలిగాణ్ణి యెక్కడ దాచావు ?
నిజంచెప్పితే నిన్ను విడుస్తాం
లేదా ఈ చెట్టుకు బలియిస్తాం ”

వందలు జనులకు నీడ లిచ్చాడు
వందలు జనులకు ఫలము లిచ్చాడు
వేలపక్షులకు వసతు లిచ్చాడు
విళాలహృదయుడు పగోవకారుడు
రెండువందశీండ్ల దొడ్ల ముదుసలి—
దుండగీండ దుష్కృతి ఫలితముగా
నిండుప్రాణి వెచ్చని నెత్తురుతో
మెండుకున్న తన మేనును గాంచి
వెలవెలబోతూ నిలువున నీరై
జలజల ఆకులు రాల్చాడు !

ఇంద్రియముల నంతర్ముఖ మొనర్చి
 వశాగ్రత బ్రహ్మధ్యానములో
 ఎండా వానా చీకటి వెలుతురు
 ఏమీ యెరుగని యోగిని వలెనే,
 పోలిగానిపై బుద్ధి లగించిన
 లద్మి కెరుకయా కొరడా దెబ్బలు !

అక్కడ ఆ సాంద్రాణ్యములో
 ఆ కొండ కింద చీకటి గుహలో
 ఆ పోలిగాడి ధీర మానసము
 అటమటించె ఆందోళనతో

టువ్వబుట్ట సంకస పెట్టుకొని
 సిరునవ్వులు వలకబోసుకుంటూ
 సందకాడనే వొచ్చే లచ్చిమి
 నగము రేతిరై నా, రారేదు !

చురచురతో కనుబొమ్మలు ముడిచి
 బరిసె ఈటె బాగు కత్తి దాల్చి

ముఠాను వెంబడిరమ్మని చెప్పి
ముందు బయలుదేరాడు పోలడు

“బోలోరండి ! బోలోజల్దీ
పోలిగాణ్ణి యెక్కడ దాచావు ?
నిజంచెప్పితే నిన్ను విడుస్తా
లేదా యీ చెట్టుకు బలియిస్తా !

అంటూ కూసే గూండాకూతలు
చడ్డీ చడ్డీలను కొరడా మోతలు
మారుమోగుతున్నాయి కోటలో

అంతలోన ‘హరహా’ భయద ధ్వని—
మహాగ్రహింహ కళోరధ్వనులను
మరిపించే పోలడి కంఠధ్వని—
మారుమోగింది కోట దశదిశల !

ఆడుట మానను గూండాగుండెలు
చలనము వీడెను గూండాచేతులు
కొయ్యబారినవి గూండా ఒడళ్లు
గుట్టుగజారెను గూండా కొరడాల్ !

బాకుక ఒకతల కలిక ఒకతల
 బరిసెకు ఒకతల ఈటెకు ఒకతల
 పండిపోయినట్టి తాటిపండ్లన
 వడిదొల్లెను రేగు పాదసన్నిధి !

కొనవూపిరితో లచ్చిమి ప్రాణము
 నిలచివుంది పోలయ్య కోనమై
 'లచ్చీ ! లచ్చీ ! ' యని అత డేడ్వగ
 లలితకరముల అల్లన నిమురుతు
 ఒక్కసారి కన్ను తెరిచి చూసి
 ఒరిగింతి ప్రియుని ఒడిలో లచ్చిమి !

అంతలోన ఆ జాగీర్దారుడు
 ఆ సన్న్వడి ఆలించాడు
 పిస్తో లొక్కటి చేత వట్టుకొని
 చిరచిర యచటికి వచ్చాడు

లచ్చిమిలేని జగత్తు కూన్యమై
 పిచ్చివాని రీతి కూరుచుండిన

పోలిగాని, వెనుక నుండి ప్రేల్చెను
ఆ లుచ్చా జాగీరుదారడు !

లచ్చిమిపై పోలిగాడు ఒరిగె !

వ ర క్తము ఆ వీరలచ్చిదో
వ ర క్తము ఆ పోలిగానిదో
ఎరుగబడని ఐక్యతతో ముగిసిరి
ఎంత ధన్యులా వీర దంపతులు !

అంతలోన ఆ నాయకుల ముఠా
ఇరవైయొక్కరు నాయకుల ముఠా
'హరహర' నాదము లుప్పతిల్లగా
అడుగిడె జాగీర్దారు కోటలో

చచ్చిన లచ్చిని చచ్చిన పోలని
గుచ్చియెత్తుకొనిరి కొందరు
గోడుగోడుమని ఘోషము పెడుతూ
వచ్చినారు ఆ ముఠా అందరూ !

శోకము వీరముగా మారింది !

ఏక కంఠముగ ఇ ట్లరిచారు !

“పకడో ! పకడో ! జాగీర్దార్కో !

మారో ! మారో ! జాగీర్దార్కో !

జాగీర్దారును పట్టి తెచ్చారు

రెక్కలు వెనక్కి విరిచారు

రేగిచెట్టుకే కట్టారు

ఏ కొరడాల వీరలద్మి నెత్తురు

వీల్చి అలిసి నిద్రిస్తున్నా యో

ఆ కొరడాలనె నిద్ర మేల్కొలిపి

అందుకున్నారు ఎరుక నాయకులు !

“బోలో లచ్చిమిక్కి జయ్ జయ్ జయ్ !

బోలో పోలడిక్కి జయ్ జయ్ జయ్ ! ”

అంటూ వినబడు ఎరుకల గీతము—

ఆ గీతమునకు తాళమో యనగ

వినబడు ఆ కొరడాల చఢీల్ ధ్వని—

తెలంగాణలో తొంభై లక్షల
తెలుగు వృద్ధుల మోర్మోగింది !

మంత్రగాడు కట్టు విప్పినంతనె
మైక ముడిగి తెలివి వచ్చు నట్లుగ-
ఆ రేరి, ఆ యెడక నాయకుల
అపూర్వ చర్యకు, మైకము తొలగి
తెలంగాణలో తొంభై లక్షల
తెలుగుల మదిలో వెలిగెను వెలుగు !

తొంభై లక్షల ముక్త కంఠములు
గంభీరముగా శ్రుతి మేళవించి
ఘోషించిన యా భీషణ శపథము
ప్రళయ మేఘ గర్జా ఘోషణయై
ప్రపంచ మెల్లడ ప్రతిధ్వనించెను
ప్రజాశత్రువుల ధైర్యము చెదిరెను
ప్రజాపీడకుల గుండెలు అదిరెను

“అధికార మహాంధుల క్షమియించం !

అన్యాయపర్తనుల సహియించం !

గూండాలకు ఇక జడునం ! జడునం !

గులాములై ఇక ఉండం ! ఉండం !

నలాము లిక మేం పెట్టం ! పెట్టం !

వలికింది విసంసి ప్రజావాణి !

బోలో ! స్వతంత్ర భారత్కి జయ్ !

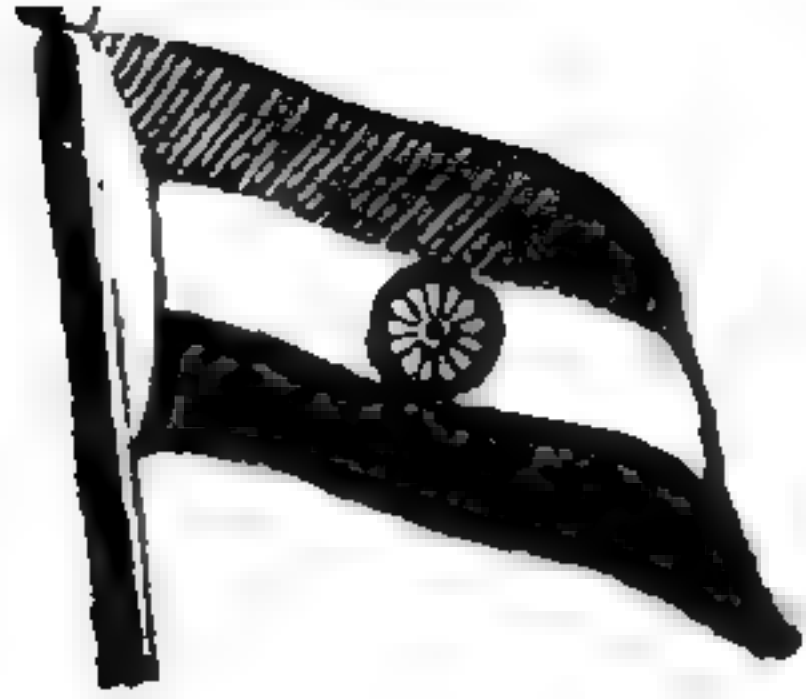
బోలో ! త్రివర్ణ జెండాకీ జయ్ !

బోలో ! వీర తెలంగాణాకూ !

జయ్ హో ! జయ్ హో ! జయ్ హో ! జయ్ హో ! ”

ಅವಿ ಯವಿ ★ ★ ★

ఎత్తండి జెండా ! ★ ★ ★

ఎత్తండి ఎత్తండి
ఇండియా జెండా !

ఎత్తండి ఏకైక
ఇండియా జెండా !

అల హిమాద్రి నుండి
అల్ల నేతువుదాక
ఎత్తండి ఇంటింట
ఏకైక జెండా !

మూడు రంగుల తోడ

మురిపించు జేండా

ధర్మచక్రం సదా

ధరియించు జేండా

హిందూ ముసల్మాన్లు

పార్శ్వలు క్రైస్తవుల్

కార్మికులు కర్షకులు

మజ్దూర్ కసాన్లు

కోటి కంఠాలెత్తి

ఘోషించు జేండా !

కోటి ఖడ్గాలెత్తి

కొలిచేటి జేండా !

నా య కు డు పండ్రింగి ★ ★ ★

(ఆంధ్ర రాష్ట్రం) .

‘హగరీ’ తటమ్మపై ఆ గేగటిని పండు
బల్లారి జొన్నలే బహుపుష్టికర మంట !
ఆ జొన్నలే తిని అతి శూరు డాయెనట ..
‘హంపి’ నేలినయట్టి ఆ కృష్ణరాయండు !

అహహ ! ఆ జొన్నలు
ఆంధ్ర జొన్నలె నుమా !
కన్నడ జొన్నల
‘కల్లి’ లేదేమియు !

తలపోసి గర్వించవోయ్
జొన్నలను
తలపోసి గర్వించవోయ్
పండ్రింగి !
ఆంధ్రులకు సాఠెవ్వరోయ్
పండ్రింగి !
ఆంధ్రులకు సాఠెవ్వరోయ్ !

అంధ్ర రాష్ట్రములో ఆ కొండవీటిలో
అల్ల గుంటూరులో ఆ నల్లచెర్వులో
పండేటి గోంగూర పటిమ గలిగిన దంట !
అది తినే ఆ 'తిక్క' భారతం వ్రాసెనట !

అహహ ! ఆ గోంగూర
అంధ్ర గోంగూరయే !
అందులో సందియం
భావంతయున్ నహి !

పాడవోయ్ గోంగూరపై
పాటలను

పాడవోయ్ గోంగూరపై !
పండంగి !

అంధ్రులకు సామ్రాజ్యోయ్
పండంగి !

అంధ్రులకు సామ్రాజ్యోయ్ !

~~~~~

వనంగు దండలో 'ఇక్రహీమ' వచ్చి
కర్నూలు కోట నాకమణంబు చేయగా
ఊరి గాడ్డల మేటి యోండమ్మలకు వాని
యేనుగులు పరువెత్తి యేటిలో పడెనంట !

అహహ ! ఆ గాడ్డలు
ఆంధ్ర గాడ్డలె సుమా !
నేటికిని ఆ వీట
దీటుకొని తిండించు !

జోహారులిక చేయవోయ్
గాడ్డలకు
జోహారు లిక చేయవోయ్ !
పండంగి !
ఆంధ్రులకు సామెవ్వరోయ్ ?
పండంగి !
ఆంధ్రులకు సామెవ్వరోయ్ !

గోదారి లంకలో 'కోటాకు' మన హక్కు
గునుపురపు నీమలో ముద్దపప్ మన హక్కు
ఆ కోననీమలో ఆవకాయ్ మనహక్కు
అల కొండవీటి చేంతాల్లెల మనహక్కు

అహహ ! అన్ని టికంటె
ఆ 'వారగోని'పై
అఖిల భారతములో
అన్ని హక్కులు మనవె !

హక్కులను విడనాడకోయ్
ప్రాచీన

హక్కులను విడనాడకోయ్
పండంగి !

ఆంధ్రులకు సామ్రాజ్యరోయ్
పండంగి !

ఆంధ్రులకు సామ్రాజ్యరోయ్ !

ఆంధ్ర జెండా బట్టి ఆడేవు శివమెక్కి
ఆంధ్ర మాంధ్రమ్మంచు కొట్టేవు చప్పల్లు
ఆంధ్ర రాష్ట్రంబంచు అరిచేవు చూరెక్కి
ఆంధ్ర రాష్ట్రంబంచు చరిచేవు తొడలను

అహహ ! నీ ధాటికి

ఆ యింద్రు దులికిపడి

“ఆంధ్ర రాష్ట్రపు పండు

నవనిపై ద్రొబ్బు” మని

కల్పవృక్షమునకు

కఠినాజ్ఞ చేసెనట !

అందుకొని మా కివ్వరోయ్

ఆ పండు

అందుకొని మా కివ్వరోయ్ !

పండంగి !

ఆంధ్రులకు సామ్రాజ్యరోయ్

పండంగి !

ఆంధ్రులకు సామ్రాజ్యరోయ్ !

తురక గూండాల ముందర నలాములు పెట్టి
 పారుబోతులనాన ఊరు ఖాళీ చేసి
 పై గుడ్డ లేకుండ పారి వస్తేయేమి ?
 “మనదే వరంగల్లు” ! “మనదే వరంగల్లు” !

అహహ ! కాదన్నచో
 ఆ ‘ప్రతాపుడు’ సాక్షి !
 అల్ల ‘విద్యానాథు’
 డంతకంటెచు సాక్షి !

వెలికించి పిలిపించవోయ్
 సాక్షులను
 వెలికించి పిలిపించవోయ్ !
 పండ్రంగి !
 ఆంధ్రులకు సాక్షులవోయ్ !
 పండ్రంగి !
 ఆంధ్రులకు సాక్షులవోయ్ !

అంధ్ర మాంధ్రపతాక మాంధ్ర తేజమ్ము
అంధ్ర మాంధ్రత్వమ్ము అంధ్ర శౌర్యమ్ము

ఒక్కొంత తలచితే

ఊహలో జూచితే

ఒడలెల్ల ఉడుకదా !

ఉప్పొంగి పారదా !

లెండింక లెండింక

ఓ యాంధ్ర జనులార !

లేచి కూర్చున్నాడు

నాయకుడు పండంగి !

తెలుగునాటి శునకం ★★

“కారదె వచ్చెను రంయ్ రంయ్
హారన్ కూసెను గుంయ్ గుంయ్
అప్పటికీ లేవవు ! నీ ఆలోచనయేమో
తెలుపవె ఓ శునకా !
తెలుగునాటి శునకా !
నడిరస్తా పండుకొనే
మిడి మేల్పు శునకా ! ”

“ఏ వాడకు పోయిందో నా ఆడది తాళేదు !
దాని రాక కెదురు చూస్తు దానిని పడుకున్నాను !
కారువాళ్లు గ్రహియించి, కాస్త తొలగి పోరాదా ! ”
బా బా బా ! బా బా బా !

పోర్టు జవాబ్ ★★ ★

మన ప్రభుత్వ సంస్థ లన్నింటిలోకీ

అధికార దుర్వినియోగం చెయ్యని

ఆదంబరం అట్టహాసం లేని

లంచగొండితనం ఎరుగని

ప్రజలను పీడించుకు తినని

ఏకైక ప్రజాసేవక సంస్థ

మన

త పా లా సంస్థ కు

అంకితం

పోస్టు జవాబ్ ★ ★ ★

ఎవ రాతడు ఎవ రాతడు
వీధి తలుపు కొడతాడు ?

నిలిచీ నిలవని కాకీ పాగా
చాలీ చాలని కాకీ లాగు
గుండీలూడిన కాకీ కోటు

ఒక చంకన పాతగొడుగు

ఒక చంకన తోలు నంది

ఎవ రాతడు ఎవ రాతడు
వీధి తలుపు కొడతాడు ?

~~~~~

పోస్తు జవాన్ పోస్తు జవాన్
మనబస్తీ పోస్తుజవాన్
బహు మాంచి పోస్తుజవాన్

వానా యెండా వాగులు వరదలు
చెట్టా పుట్టా చీకటి వెలుతురు
ఏమీ అడ్డవు ఏమీ అడ్డవు
ఎంతో ధీరుడు పోస్తుజవాన్

తోలు నంచితో కొన్నంటాయి
చేతిలోనె మరి కొన్నంటయ్
ఎక్కణ్ణంచో యెక్కణ్ణంచో
ఎన్నోవందలు ఎన్నోవేలు
పోస్తు జవానులు తెస్తారు !

కార్డు కవర్లు నాట్ పెయింట్లు
బుక్ పాకెట్లు మనియార్డులు
వీవీల్ బంగీలు రిజవర్సు

అడవుల సందున పల్లెల నుంచీ
 అంతల పొంతల సీమలనుంచీ
 ఇంగ్లాండ్ నారేవ్ ఇటలీ నుంచీ
 ఇరాక్ తురాన్ ఇస్పాహాన్ నుంచీ
 పారిస్ బెర్లిన్ మాస్కో నుంచీ
 టోక్యో శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో నుంచీ

కటకం పూరీ కంబంమెట్టు
 కాశీ దూసీ కావలి తెట్టు
 కడప కందనోల్ హైదరాబాద్
 కాకరపరూ ముస్తాబాద్
 యిశాగపట్టం యిజియన్ గరం
 సీపిరిపిల్లీ సిమ్లాద్రీ
 మంగళగిరి బందర్ బెజవాడ
 అంగలకుదురూ గోవాదా

ఇంకాయంకా యెక్కణ్ణుంచో
 ఎన్నో వందలు ఎన్నో వేలు

పోస్తుజవానులు తెస్తారు !

తెస్తారు ! మన కిస్తారు !

కార్డు కవర్ నాట్ పెయింట్

బుక్ పాకెట్ మనియార్డు

వీవీల్ బంగీలు రిజషర్డు

ఉదయం తొమ్మిది కొట్టంగానే

ఉబుకుతుంది మా జవాను సంచి

ఒంటిగంట రెండింటికీ సందున

ఖాళీ ! ఖాళీ ! జవానుసంచి

రంగం నుంచే వచ్చిందంట

రామయ్యమ్మకు మనియార్డు !

మా యింటవతల పాకా లోపల

కాపర ముండే రామయ్యమ్మకు,

రంగ మెల్లి పనిపాటలు చేసే

రాముడు పంపిన మనియార్డు !

కన్నతల్లిపై కనికర ముంచి

రాముడు పంపిన మనియార్డు !

“ క్షీణి చేసులై న చీయుల
 గెడ్డం యెంకటరాములు బార్యా
 రామయ్యమ్మ— బెజనాడ—
 గోరీల్ నొడ్డికి పడమట నందు’—
 వుందా గెడ్డం రామయ్యమ్మ ?
 పచ్చిం దిదుగో మణియార్దర్ !
 పది రూపాయల మణియార్దర్ ! ”

“ యాడుండది ఆ రామయ్యమ్మ ?
 మొగుడు సచ్చిండు మూడేళ్ల కింతం
 కొడుకెల్లిం డల రంగం మోల్కీ
 డాకటేరు సెంద్రం గారింట్లో
 దాసీవని నేతుండది
 డాకటేరు బదిలీ యెల్లంగా
 యెంబడి యెల్లింది రాజమంద్రం ”

మనియార్దర్ చిరునామా నూరి
 మెయ్యలు బండిలో కెలుపెట్టలో

గుట్టలు గుట్టలు ఉత్తరాలతో
బయలుదేరింది రాజమంద్రం

రైల్వో వుండే మెయిలు స్టార్టరు
రజాకు శర్మలు చలాకి మనుషుల్

ఏలూరు ఉత్తరాల ఏలూరి సంచిలో
నిడదనోలు ఉత్తరాల నిడదనోలు సంచిలో
రాజమంద్రం ఉత్తరాల రాజమంద్రం సంచిలో

ఏ వూరికి

ఆ వూరివి

కట్టచుట్టి

సంచి గట్టి

భద్రంగా

నీలువేసి

బట్వాడా చేశారు

మహారాజుగారి కవరు

డఫేదారుగారి కార్డు

మల్లావధాన్ల రిజిష్టర్
మాదిగ రాముడి నటపిట్
మియ్యాసా హేబ్ వీవీ
మిస్టర్ జాకోబ్ పార్సెల్

బుజం బుజం రాసుకుంటు
పోరు పొక్కు లేకండా
ఒక పొత్తున ఉండనేర్చి
వచ్చేశాయ్ రాజమంద్రది,
గెడ్డం రామయ్యమ్మకు
మనియార్దరుతో సహా !

రాజా లాగే వస్తున్నాడు
రాజమహేంద్రం పోస్టుజవాన్ !
సర్కా రిచ్చిన దుస్తుల లోపం
చాలా వున్నది, నిజమే ! పాపం !
నిలిచి నిలవని కాకీపాగా
చాలీచాలని కాకీ లాగు

గుండి లూడిన కాకీ కోటు

అయితే యేం? అయితే యేం?

ఆ శాంతం! నవ్వు మొహం!

ఆ ఓపిక! ఉత్సాహం!

రాజా లాగే వస్తున్నాడు

రాజమహేంద్రం పోస్టు జవాన్!

“‘గెడ్డం రామయ్యమ్మ - కేరాఫ్ —

డాక్టర్ చంద్రం, యం. బీ. బీ. యన్ -

జనరల్ ఆస్పత్రి - రాజమండ్రి’ —

వున్నారా సార్ డాక్టరుగారు?”

“నో! నో! డాక్టర్ చంద్రంగారు

భద్రాచలంకి బదలాయింపై

సకుటుంబంగా వెళ్ళారు

సరిగా మొన్నటి ఏప్రిల్ ఆరు!”

పరిగెత్తించోయ్ పరిగెత్తించోయ్

భద్రాదికి ఆ మనియార్డర్

తామయ్యమ్మకు మనియార్డర్

చీమలు దూరని చిట్టడవుల్లో

కాకులు దూరని కారడవుల్లో

వాగులు దాటి వరదలు గడిచి

మెకాలు ఎలుగులు పులుగులు గడిచి

చేరిందోయ్ చేరిందోయ్

నీతారాముల భద్రాద్రి

భద్రాచలాన పోస్తు జవాన్

బాలయ్యంలే భారీ జవాన్ !

మొహాన నిండుగ పంగనామాలు

చెవులకు పోగులు చేతుల మురుగులు

వేళ్లకు నాలుగు వెండి వ్రంగలాల్

కాళ్లకు నగిషీ కీర్తుచెప్పులు

నడుముకు పటకా

లాగుకు బొందు

కళ్లకు ముక్కద్దాల పసందు

కొత్త పెళ్ళికొడుగు లాగ
 కోరమీసములను దువ్వి
 సడిబజారు లోన నిల్చి
 నాజూతుగ దగ్గితే

పక్కింటి పయిడెమ్మ
 మాడిపై మంగమ్మ
 గుడిసెలో తులిశమ్మ
 గుట్టపై గయిరెమ్మ
 కిలకిలా నవ్వుతూ
 పలకరిస్తారు—

“బాలయ్ మాఁవా ! బాలయ్ మాఁవా !

సిరిపురం నుంచి సీటీ లేదా ? ”

“కవుతరం నుంచి కవి రొచ్చిందా ? ”

“శంతేరు నుంచి కార టుండదా ? ”

“నటపిటి నేదా నౌపడా నుంచి ? ”

“ ‘గెడ్డం రావఃయ్యమ్మ - కేరాఫ్—
 డాక్టర్ చంద్రం, యం. బీ. బీ. యస్—
 ఏజన్సీ హెల్త్ ఓఫీసర్ -
 పోస్టు భద్రాచలం ’—
 వున్నారండీ డాక్టర్ గారు? ”

“డాక్టర్ చంద్రంగారు
 సైన్యంలో చేరారు
 సకుటుంబ సమేతంగా
 మొన్నటి మే పదహారు
 కలకత్తా వెళ్లారు
 అక్కడ శ్యాంబజారు
 అరవై నంబరు డోరు! ”

జాశం అందుకునే
 అందాల మేడలకు
 బాంబులకూ బాకులకూ
 బంగాళీ బాబులకూ

గడితేరిన గూండాలకు

అంతులేని హత్యలకూ

పేరొందిన కలకత్తా ! అదుగో కలకత్తా !

అవిగదిగో ట్రాములు పోతున్నయ్ !

అవిగో రెండంతస్తుల బస్సులు !

టాక్సీల్ ! రిక్షాల్ ! గుర్రపు సార్ట్లు !

ఏమి కిటకిటా ! ఎంత హడావుడి ?

ఎన్ని బజార్లు ! ఎన్ని హోటళ్లు !

ఎన్ని సినిమాల్ ! ఎన్ని పార్కులు !

ఏమి జనం ! ఎంతజనం !

అదిగదిగో ఒక ట్రాంబండి

ఆ వీధి మొగన అగింది !

అరుస్తున్నాడు కండక్టర్

“శ్యాంబజార్ ! శ్యాంబజార్ !

ఉతరో ! ఉతరో ! శ్యాంబజార్ ! ”

జనాబ్ అబ్దుల్ ఖాశింఖాన్
శ్యాంబజారుకు పోస్తు జహాన్.
సైకిల్ మీద నె పోతున్నాడు
జనాబ్ అబ్దుల్ ఖాశింఖాన్.
బాంగ్లా అంగ్రేజ్ హిందీ డర్దూ
చదవగలడు మన ఖాశింఖాన్

ముప్పయ్ మూడో సంబరు మేడ
మోహన్ బాబుకు కార్డులు మూడు:
నల్లబై నాల్గో సంబరు మేడ
సంచాలాలుకు కవర్లు రెండు:
యాభై యేడో సంబరు మేడ
అంగూర్ బాలకు బ-గీల్ మూడు:
యాభై యెనిమిది సంబరు మేడ
అఖ్తర్ జానుకు పార్సెల్ వకటి :

అరవై సంబరు చేరాడు
అల్లన తలుపులు కొట్టాడు,

జనాబ్ అబ్దుల్ ఖాశింఖాన్
శ్యాంబజారుకు పోస్టుజనాబ్

టక్ ఒకటి ! టక్ రెండు !

గడియ లాగి

తలుపు తెరిచి

కుడి చేతిని

చీపురుతో

అడ్డంగా నిలబడ్డది

గెడ్డం రామయ్యమ్మ !

“ఓరు బావు ? ఓరు బావు ?

యీది తలుపు కొడతావు ?”

“ఘగ్గే హై క్యా డాక్టర్ సాహేబ్ ?”

“నీ బానేటో నాకే వెరిక ?”

“బులావ్ డాక్టర్ సాహేబ్”

“బులావు నేదు పులావు నేదు

డాక్టరు ఇంకా రానేదు

అమ్మగోరు బిడ్డకు పాలిత్తున్నది
అత్తగోరు బువ్వొందు తున్నది”

అదే సమయాన

డాక్టరుగారు

కారు దిగారు

వచ్చేశారు

“యస్ ! యస్ ! పోస్ట్ మూన్ ! ఎనీ లెటర్స్ ?

“జీహ్ : సర్కూర్ ! ఏక్ మునియూర్దర్ !”

“మునియూర్దర్ ?”

“రంగూన్ నే”

“రంగూన్ నే ! ?”

“గెడ్డెడం రొమజొమ్మా -

కేరాఫ్ - డాక్టర్ చొంద్రం -

సాత్ నొంబర్ దర్వాజా

శ్యాం బాబార్ కొల్ కొత్తా” —

“ఓ ! ఐ సీ ! ఏయ్ రామయ్యమ్మా !

నీకే వద్దిం దామనియూర్దర్ !

~~~~~

వేలుముద్ర నీ నెయ్యాలి !
నాక్షి సంతకం నే చెయ్యాలి !”—

యాదాది గడిచింది
ఏందుకో వచ్చింది
ఒకసారి బెజవాడ
మన రామయ్యమ్మ

“ఓ యెల్లక్కా ? ఓ గయిరెక్కా !
యిన్నారోలే యీ సితరం !
మా రాముడు ఆ రంగం నుంచి
పదిరూపాయిలు నీటి కడితే
రంగం నుంచి బెజవాడా
బెజవాడ నుంచి రాజమండ్రి
ఆడనుంచి బద్దరాసెల
ఆడనుంచి మల్లీ కలకత్తా
యాడకిపోతే ఆడకే వచ్చే

~~~~~

యెంత పనోడే పోట్టుజవాన్ !

యెంత దొడ్డోడు !

యెంత ముచోడు !

యెంత సెరద !

యెంతోటి ఓపికి !”

పోస్తు జవాన్ మన పోస్తు జవాన్

కష్టం చేసే పోస్తుజవాన్

అతని కోరికలు తీరాలి !

అతడు చల్లగా ఉండాలి !

Blank page

మా స్వంత ప్రచురణములు

శ్రీ కొప్పరపు సుబ్బారావు

కాస్త్రు దాస్యము రు 1/8

నేటినటుడు వగైరా రు 1/4.

శ్రీ వటుకూరు వెంకటనరసయ్య

త్రివేణి రు 1/8

తేతలక్కి రు 1/8.

ప్రేమాలోకం 1/-

మగువ మాంచాల 1/8.

సీతాశ్రమం 1/-

— త్వ ర లో —

శ్రీ మానికొండ నత్యనారాయణగారి

‘తిలక్ జీవితం’ — ‘కంగ్లరాజ్యము’

శ్రీ డి. టి. రావుగారి

‘ఇంగ్లీషు - తెలుగు డిక్షనరీ’ పునర్ముద్రణ

శ్రీ కొప్పరపు సుబ్బారావుగారి

‘వసంతనేన’ పాటకం -

— < ది మోడరన్ పబ్లిషర్స్ - తెనాలి > —

నేటినటుడు వగైరా ★ ★ ★

(మూడు ఏకాంక నాటికలు)

రచయిత : కొవ్వరపు సుబ్బారావు

వెల : ఒక రూపాయి పావలా

ది మోడరన్ పబ్లిషర్స్, తెనాలి

— అభిప్రాయాలు —

“మీరు వ్రాసిన ‘నేటి నటుడు’ ఉత్తమ నాటక రచనా విధానాన్ని
మాచిస్తున్నది.” — టి. రాఘవ, బళ్ళారి.

“సుబ్బారావుగారి రచనలో - ఇచ్చిన సలహాల్లో - ఎంతో దూరదృష్టి,
చరిత్ర, ప్రతిభా కనబడుతున్నవి” — ఆంధ్ర పత్రిక.

“సుబ్బారావుగారి కలం ఆనుభవంచేత ఇందులో సానదేరింది. ప్రదర్శించ
బడినట్లయితే, ఈ మూడు నాటికలున్నూ సంఘానికి ఏదో రూపంలో
కొరడా చెబ్బలవలె తగులక మానవు” — ప్రజామిత్ర

“సుబ్బారావుగారు తెలుగుదేశంలో ప్రజామోదం పడనిన నాటకరచనలో
సిద్ధహస్తుడు. ఆ నేర్పరితనమే ఈ నాటకాలలో కూడా కొట్టవచ్చినట్లు
కనివిస్తోంది.” — ములుకొల

“This publication is of a high literary order. It is vigorous
writing all through. The book is instructive as well as
enjoyable” — HINDU.

“These playlets are very well written and do great credit to
the author who is out to expose social evils through his
writings” — SADHANA

The first ‘The Present day Actor’ is an interesting instructive
bold and bright satire. The second ‘Confession’ is in high
classical style reminiscent of the ancient Gupta period. The
third ‘The Robinhoods’ an Opera, is the most telling satire
ever written in Telugu, on the foibles of the present day on
the economic inequilibrium of society”

— INDIAN EXPRESS

Blank page

MaNaSu Foundation**check list**

Book Number	CP03 B 275
Condition	
Front Cover	yes
Back Cover	yes
Blank Pages	CI, 62, 65
Missing Pages	
Others	
Remarks	